

Ons groen
als grote
kwaliteit

Wonen voor
alle generaties

Samenleven
doen we samen

De fiets is
ons nieuwe
vervoermiddel

Omzien naar
onze ouderen

Bruisend Zeist
ook voor
jongeren

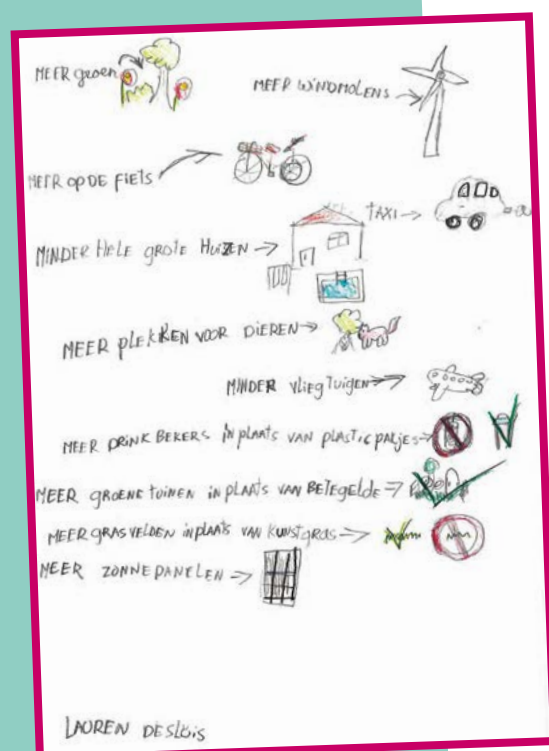
HÉT BOEK MET
DROMEN VOOR DE
TOEKOMST VAN *Zeist*

TOEKOMSTBOEK

INHOUD

Voorwoord	3
Toekomstdromen	4
• Speelplezier	5
• Zeist mag nog meer bruisen	6
• De manier waarop Zeistenaren zich verplaatsen	7
• Samenleven doen we sámen	9
• Oog voor onze ouderen	11
• Wonen in Zeist kan voor iedereen	12
• Werken in Zeist	14
• Groen is het helemaal	15
• Op weg naar nieuwe energie	16
• In Zeist is het schoon	17
Stellingen	18
Inspiratie	23
Blikopeners	28

HOE ZIET OP DIVERSE ONDERWERPEN DE TOEKOMST IN ZEIST ERUIT?

De tweede editie van de Maaltijd van Zeist heeft als thema 'de Toekomst van Zeist'.

De toekomst lijkt misschien nog ver weg, maar keuzes die we nu maken bepalen hoe die toekomst eruit gaat zien. Bijvoorbeeld op het gebied van 6 bouwstenen: hoe we **wonen** in Zeist, hoe we **werken**, omgaan met ons **groen**, **duurzame energie** opwekken, ons **verplaatsen in het verkeer** en überhaupt hoe we met elkaar **samenleven**. De toekomst van Zeist begint nu!

In drie dagen zijn gemeenteraad en het college samen met ambtenaren in gesprek gegaan met inwoners over de toekomst. De ideeën, wensen, tekeningen of hartenkreten uit al deze gesprekken zijn terug te vinden in voorliggend **Toekomstboek**.

Er zijn gesprekken gevoerd bij Blik en Burgers, in het Kunstenhuis en via sociale media. Tijdens een lunch bij inwoners thuis, met middelbare scholieren en basisschoolleerlingen.

En tijdens het 'Toekomstdiner' op het gemeentehuis. Door het nadrukkelijk zónder politieke lading voeren van deze gesprekken, delen inwoners raadsleden en ambtenaren hun **ideeën en meningen** over wat hen bezighoudt in Zeist. Daarbij staat **het gesprek en de ontmoeting** centraal. De opbrengst van de Maaltijd van Zeist bestaat uit meerdere facetten. Naast de inhoudelijke opbrengst is ook het proces op zich waardevol. Het leidt tot een beter **democratisch samenspel** en draagt op deze wijze bij aan een goed leven in Zeist.

De Maaltijd van Zeist is een proces dat draait om de ontmoeting en het goede gesprek tussen de gemeente en haar inwoners, het democratisch samenspel. Iedere uitkomst daarvan is een zinvolle bijdrage. Naast tal van gesprekken die jaarlijks tussen inwoners en gemeente plaatsvinden in allerlei andere processen, is de Maaltijd van Zeist een unieke variant waarin met name

WAT IS ER NODIG VOOR EEN GOED LEVEN IN ZEIST OVER TIEN OF TWINTIG JAAR?

raadsleden nadrukkelijk zonder politieke lading van inwoners willen weten hoe zij denken over een bepaald thema. Dit doet de raad in nauwe samenwerking met ambtenaren.

In 2019 is dus het thema '**de Toekomst van Zeist**' met **zes bouwstenen**: Wonen, Werken, Groen, Energie, Verkeer en Samenleven.

Uit veel ontmoetingen bleek dat we in Zeist willen **omkijken naar elkaar**. We vinden dat **iedereen moet kunnen meedoen**, jong en oud, rijk en arm, en vanuit iedere culturele achtergrond. **Dat maakt een goed leven in Zeist**. Een tweede onderwerp dat veelvuldig is aangedragen, is dat we in Zeist onze **natuur** moeten koesteren. Andere veelgenoemde thema's zijn **wonen** voor alle generaties, **de fiets** als belangrijk vervoermiddel en **een bruisend Zeist**, ook voor jongeren. De rode draden uit alle gesprekken zijn terug te lezen in dit **Toekomstboek**. Het staat symbool voor de ontmoeting met inwoners en geeft de gemeenteraad **inspiratie en richting** bij komende beslissingen over onze toekomst in Zeist.

Opnieuw blijkt uit deze versie van de Maaltijd van Zeist, dat **persoonlijk contact** enorm gewaardeerd wordt. Niets gaat boven een oprechte ontmoeting en een goed gesprek. Met andere woorden: We zetten door om niet alleen vóór inwoners te werken, maar ook sámen te werken op weg naar een goed leven in Zeist. **Een goed leven** waar we als gemeente de ruimte geven aan initiatieven uit buurten en wijken, nog meer gebruik maken van **kennis** die inwoners (vooral onze jongere generatie) hebben, en **zorg dragen** voor de nodige voorzieningen.

Zeist, februari 2020

TOEKOMSDROMEN

INWONERS DROMEN OVER DE TOEKOMST VAN ZEIST.

En die dromen zijn heel **divers**. Zo zijn er dromen over hoe we ons **verplaatsen** in Zeist, het liefst steeds meer en veiliger met de fiets. Of dat we écht met elkaar gaan **samenleven** dan nu het geval is volgens sommigen, dat houdt in dat we minder op onszelf zijn en meer omkijken naar een ander. Of wat dacht je van hoe we later **wonen** in Zeist? Vele inwoners noemen de wijk Kerckebosch als hét voorbeeld hoe wonen gecombineerd kan worden met natuur, en met allerlei culturen en leeftijden door elkaar. En niet te vergeten dat onze 'kwaliteiten' van Zeist gekoesterd moeten worden: de hoeveelheid aan **groen** in de vorm van vele bomen, bossen en parkeren.

Of onze centrale ligging, dat mag best meer benadrukt worden. Dat is wat mensen trekt om naar Zeist toe te komen, om te recreëren of om te wonen.

Hierna volgen nog veel meer **gedeelde dromen**, die inspiratie en richting geven voor de te maken keuzes van nú door de gemeenteraad van Zeist.

VERKEER

ENERGIE

WONEN

WERKEN

GROEN

SAMEN LEVEN

• SPEELPLEZIER

'De jeugd van tegenwoordig' droomt over een toekomst van Zeist met **meer diversiteit in speelvoorzieningen**, en dat mag zijn **voor jong en oud sámen**. En dat speeltuinen toegankelijk zijn voor kinderen met een beperking, zodat ook zij gewoon kunnen **meedoen**. Een 'chillplek', zowel binnen als buiten, en voor alle leeftijden. Denk aan een speeltuin met niet alleen een schommel voor kinderen onder de 6 jaar, maar ook **bewegapparatuur voor volwassenen**, bankjes om te zitten, en **oplaadpunten** voor je mobiele telefoon. Of een speelhal met voor ieder wat wils. Dit kan ook voor 'hangjongeren', waar basisschoolleerlingen last van ervaren als zij in een speeltuin spelen, een goede plek zijn. Zij hebben immers vaak niet veel meer nodig dan een bankje, een prullenbak en een overkapping.

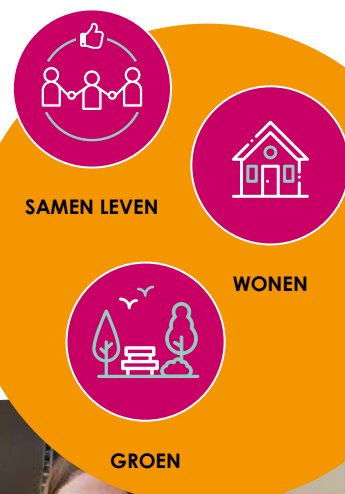
Sommige inwoners hebben de wens dat, jong en oud, **meer (buiten) gaan bewegen**, al dan niet bij een sportvereniging.

Een 'chillplek' voor jong én oud, met speeltoestellen voor kinderen, beweg-apparatuur voor volwassenen en bankjes om te relaxen.

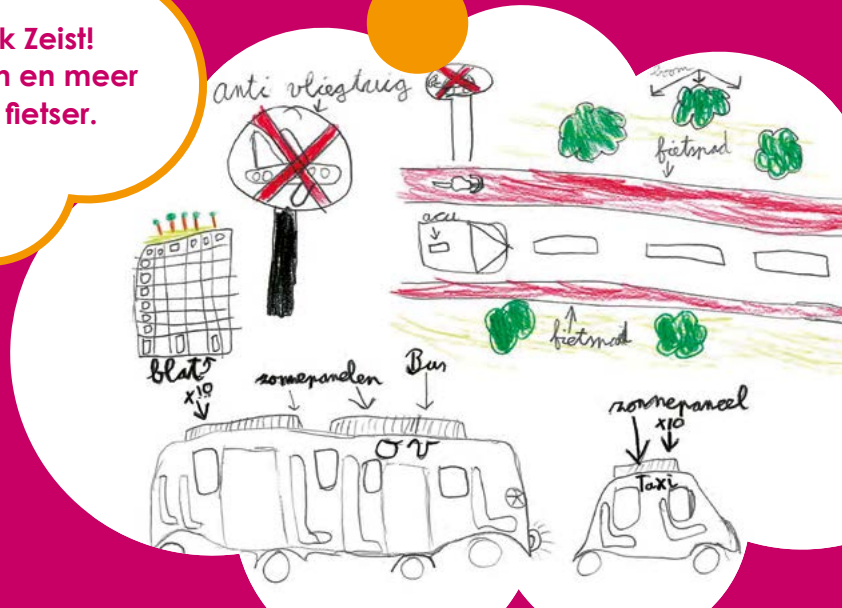
Daar draagt aantrekkelijk speelplezier onder andere aan bij. Soms is geld een beperking voor inwoners om te kunnen sporten, echter is de andere kant dat dóór bewegen men doorgaans **langer gezond** blijft en uit het medische circuit blijft. En dit laatste scheelt de samenleving veel geld.

Ouders met kinderen zijn als het over speelplezier gaat, enthousiast over **Blik en Burgers**. Zelfs ouders uit de Bilt en Soest zien het als een favoriete plek die bij hen in de gemeente gemist wordt. Ook zijn ouders enthousiast dat Zeist veel voor kinderen biedt op het gebied van **muziek en kunst**. Het Kunstenhuis vervult daarin een belangrijke rol en moet zeker gekoesterd worden.

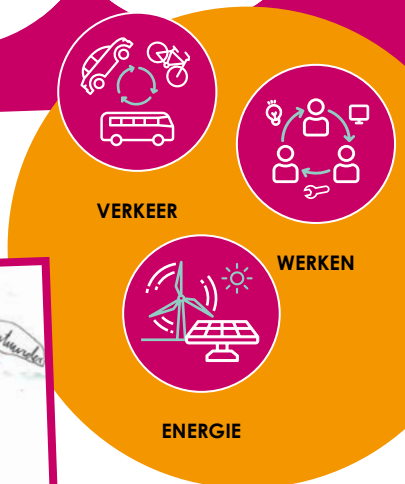
Toegankelijke speeltuinen voor kinderen met een beperking.

Een fietsvriendelijk Zeist!
Met ruime fietspaden en meer
voorrang voor de fietser.

DE MANIER WAAROP ZEISTENAREN ZICH VERPLAATSEN

Er is veel gedroomd over de manier waarop we ons in Zeist **verplaatsen** in de toekomst . Dus hoe we **van A naar B komen** en wat daarvoor nodig is. Met de fiets, ondergronds of bijvoorbeeld met zwevende auto's. We hebben hieronder een verdeling gemaakt.

A. VOORRANG VOOR FIETS EN HET OPENBAAR VERVOER (OV)

Het is veelvuldig ter sprake gekomen: Hoe verplaatsen we ons over tien of twintig jaar in Zeist? Vooral met de **fiets!** Basisschoolleerlingen zien het wel zitten als dat **via tunnels** is, want op dit moment wordt door onze jeugd (en hun ouders) het fietsverkeer niet als veilig ervaren. Het is simpelweg te druk op de weg. Auto's rijden lang niet altijd **30 km per uur** waar dat wel de bedoeling is. En het zou fijn zijn als razendsnelle e-bikes een **aparte strook** in het verkeer hebben, want zo stimuleer je meer fietsverkeer naar werkomgevingen buiten Zeist.

Zeist **fietsvriendelijker** is de gemene deler in alle verkeersdromen. Met vooropgesteld een **ruim wegdek** zonder obstakels (drempels,

ongelijkvloerse kruisingen, onduidelijke bewegwijzering) en **meer voorrang**. Hier mag volop in geïnvesteerd worden!

Een aantal inwoners constateerde dat de fiets nu het snelste vervoermiddel is om bij onze twee stations Driebergen-Zeist en Den Dolder te komen, omdat de OV-verbindingen naar deze locaties zeer beperkt zijn. Bij natte of koude weersomstandigheden is de fiets een minder prettig vervoermiddel. Geopperd werd om een **'cirkel' van busverbindingen** aan te leggen tussen de stations, zodat de bus je ook snel en frequent naar beide stations brengt.

Laten we ons meer ondergronds verplaatsen met de auto en fiets. Bijvoorbeeld via een metroverbinding. Dat zou het bovengronds een stuk rustiger, groener en veiliger maken.

Specifiek is genoemd door inwoners dat ze de **busverbinding**, naar en van Den Dolder en Austerlitz graag verbeterd zien. Zodat ook in de avonden en weekenden daar gebruik van kan worden gemaakt. Dat is nu niet het geval en levert veel ongemak op.

Overigens mag de **ligging en betekenis van station Den Dolder** niet onderschat worden volgens inwoners. In feite ligt dit station op het traject van 'een toekomstige metrolijn' tussen Amersfoort en Utrecht. Daarnaast draagt het bij aan **ondernemerschap** in Zeist vanwege het potentiële aanbod (flex)werkplekken en ontmoeting.

B. WE GAAN ONDERGRONDS

Niet alleen trendwatcher en toekomstvoorspeller (futuuroloog) **Richard van Hooijdonk** gaf het aan in zijn presentatie tijdens het Toekomstdiner op 28 november, maar ook inwoners hebben deze toekomstwens geuit: Laten we ons meer **ondergronds** verplaatsen met de auto en fiets. Bijvoorbeeld via een metroverbinding. Dat zou het bovengronds een stuk rustiger, groener en **veiliger** maken.

C. FLEXEN, DELEN EN ELEKTRISCH

Hoe fijn zou het zijn als er **iedere 15 minuten** vervoer voorhanden is dat je **van deur tot deur** brengt? Of het **delen** van auto's met elkaar? En natuurlijk hebben we in Zeist in de toekomst alleen maar **elektrische** bussen en auto's. En ook alleen maar parkeerplekken voor elektrische auto's. Dan zijn er dus wel veel meer elektrische **oplaadpalen** nodig dan nu het geval is. Hierin zou de gemeente moeten investeren om zo inwoners te stimuleren om elektrisch te rijden. Wensen voor de verdere toekomst zijn dat er **zelfrijdende** bussen, auto's én taxi's rondrijden in Zeist.

D. PARKEREN

Waar moet je nu **wel of niet betalen** bij het parkeren van de auto (in het centrum)? En hoe lang? Inwoners vinden het een idee om vooral te voorzien in parkeerplaatsen **aan de rand van het dorp**, zodat het in het dorp groen en verkeersveilig blijft. En is **gratis parkeren** niet toch een optie?

Daarnaast geven een aantal mensen aan dat er wel **meer parkeerplaatsen** voor elektrische en deelauto's moeten komen. En dat mag best ten koste gaan van reguliere parkeerplekken. Ook zou er nagedacht moeten worden over het **fietsparkeren**.

• SAMENLEVEN DOEN WE SÁMEN

Techniek is leuk, interessant, handig en spannend. En zeker ook welkom in Zeist. Maar ondanks alle bijzondere technologische vooruitzichten die futuroloog Richard ons vertelde tijdens het Toekomstdiner, bleek in de gesprekken onderling dat het in Zeist toch ook echt moet draaien om **mensen en hun onderlinge verstandhouding**.

Mensen staan centraal, en niet het zijn van een zogenaamde 'Smart city'. Technologische ontwikkelingen kan ons van elkaar doen vervreemden, doordat we bijvoorbeeld met elkaar communiceren via beeldschermen en alleen op platforms met mensen die hetzelfde denken. Hoewel, de technologische ontwikkelingen kunnen ook taken van mensen overnemen, waardoor er **meer ruimte en tijd** is om na te denken over de **'ethische' kant** van het leven; hoe gaat het met mijn medemens? Hoe leven we samen? Hoe ver mag technologie gaan?

Het is de kunst een **balans** te vinden in de toekomst tussen technologische ontwikkelingen die ons behulpzaam zijn, versus de focus op het **behoud van de menselijkheid**.

Samenleven in Zeist willen we echt **sámen doen**. **Iedereen is welkom** en moet kunnen **meedoen** (inclusie). Je zorgt voor elkaar in Zeist, je laat elkaar niet vallen en helpt ieder een handje voor een goed leven. En dan gaat het niet alleen om het 'ontmoeten' van elkaar, maar ook om het **samen ondernemen** van activiteiten. Dan ontstaat er **verbinding**. Dit zou veel meer gestimuleerd mogen worden en de gemeente zou hierin kunnen faciliteren. Bijvoorbeeld via het voorzien in gemêleerde kleinschalige gemeenschappelijke woonvoorzieningen (woongroepen). Binnen een woongroep wordt er niet alleen gewoond, maar worden **gezamenlijk allerlei activiteiten** ondernomen.

De gemeente faciliteert in ontmoeting met inwoners. Om elkaar te leren kennen en te ontdekken waar dit toe leidt: van bewonersinitiatieven tot nieuwe vriendschappen.

SAMEN LEVEN

Een ander idee wat geopperd is, is om als gemeente te **faciliteren** in ontmoetingen met nog meer inwoners, gewoon om elkaar te leren kennen. En van daaruit kijken waar dat toe leidt; van bewonersinitiatieven tot **nieuwe vriendschappen**.

Als het gaat om **'verbinding'**, geldt dat ook voor onze jongste inwoners. Zo sprak iemand de wens uit om meer werk te maken van **integratie** voor verschillende bevolkingsgroepen. Dat begint al op jonge leeftijd. Hoe precies, dat is wel de vraag, maar dat het nodig is, dat vindt deze inwoner absoluut. Met andere woorden: **Hoe brengen we de jeugd dichter bij elkaar?**

Meerdere inwoners verwijzen naar de wijk Kerkebosch en het centrale voorzieningspunt 'Het Binnenbos' als mooi voorbeeld van een **inclusieve wijk** met goede voorzieningen dichtbij. Zo zouden we dat in de toekomst meer moeten doen. Ook zouden in dat verband experimenteren gedaan kunnen worden met bijvoorbeeld wijkvisies en wijk- of buurtbudgetten.

Een ander idee wat werd geopperd, is om nog meer ruimte te bieden in Zeist voor **vrijwilligerswerk**. Op deze manier ontmoeten inwoners elkaar, en helpen elkaar waar nodig. Verder is een nadrukkelijke oproep gedaan door inwoners uit Den Dolder om het sociaal cultureel

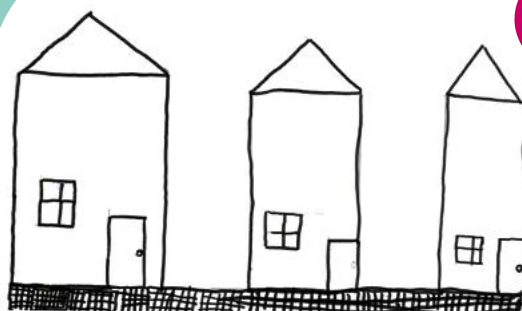
centrum 'de Kameel' nog vele jaren voort te zetten. Het centrum wordt zeer gewaardeerd omdat het bijdraagt aan **een goed leven** in Den Dolder; muziek, kunst maken, jongerenwerk, buurt overleggen, meditatie en nog veel meer. Enkele inwoners gaven als wens aan om als gemeente in het algemeen het **verenigingsleven, wijk- en culturele initiatieven** (meer) te ondersteunen. Dit ter bevordering van ontmoeting in de wijken, meer een **'tribe' gevoel** aldus een inwoner die graag meer onderlinge communicatie en saamhorigheid wenst in wijken.

Ook is er een concrete droom binnengekomen voor het **'Filosofenlaantje'**, wat volgens de indieneer bijdraagt aan een samenleving in Zeist waar onder andere **nagedacht** wordt over de zin van het leven en ieder met **respect** handelt met en naar elkaar. De droom houdt in om van het Filosofenlaantje ook écht een laantje vol filosofie te maken. Bijvoorbeeld het plaatsen van borden tussen de sportvelden met quotes van filosofen die aanzetten tot nadenken tijdens een wandeling.

Een andere type droom die is geuit en bijdraagt aan fijner samenleven met elkaar, is de wens voor **meer verlichting** buiten, zodat iedereen met een veiliger gevoel over straat kan. Een aantal meiden op de middelbare scholen gaf aan dat zij met enige regelmaat overlast ervaren van jongens die op straat staan, wellicht kan meer verlichting ervoor zorgen dat zij zich wat **veiliger** voelen op straat bij het passeren van deze jongens.

**Meer verlichting buiten,
zodat iedereen met een veilig
gevoel over straat kan.**

Op meerdere plekken in de gemeente een gezamenlijke maaltijd voor ouderen.

Samen Leven
VERBINDING DOOR
CONTACTMOMENTEN TE
FACILITEREN VOOR OUDEREN →
- KOFFIEMOMENTEN
- GEZAMENLIJKE MAALTIJDEN
- WANDELINGEN (HET GELOE?)

• OOG VOOR ONZE OUDEREN

Of het nu gaat om voorzieningen dichtbij huis, het voorkomen van eenzaamheid of een rustiger en veiliger verkeer in Zeist: veel inwoners gaven aan dat we niet moeten vergeten om oog te blijven houden voor onze **ouderen**, nu en in de toekomst. Zeist heeft namelijk veel oudere inwoners, en daar moeten we **samen voor zorgen**. Ook zij moeten kunnen blijven genieten van de kwaliteiten die Zeist te bieden heeft, **deel blijven uitmaken** van de maatschappij, en zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Of het nu gaat om het gezamenlijke genieten van een maaltijd iedere week zoals in het Binnenbos (maar dan op meer plekken in de gemeente), samen een wandeling maken of koffiemomenten.

Een idee dat hierop aansluit en is aangedragen voor de toekomst van Zeist, is het opzetten van een **'dagverzorgingscentrum'** voor demente-

rende en/of alleenstaande ouderen en andere zorgbehoevenden. Voorgesteld is dat dit een mooie nieuwe invulling zou kunnen zijn van het gebouw en terrein **De Lindenhorst**.

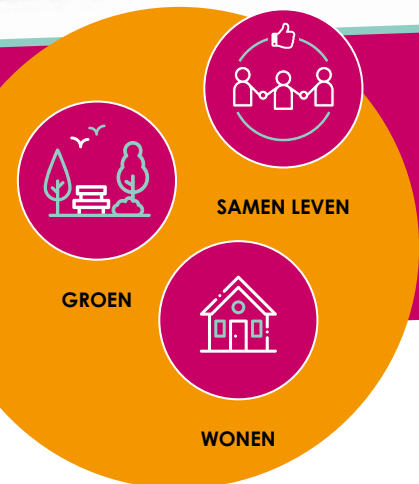
Een hiermee verband houdend idee was om **kleinschalige samenwoonprojecten** te starten, niet specifiek gericht op een bepaalde doelgroep, maar juist gericht op het **omzien naar elkaar** en het in **verbinding staan** met elkaar.

Een dagverzorgingscentrum
in het gebouw van
De Lindenhorst.

SAMEN LEVEN

Duurzaam bouwen:
creatief met stenen en natuur.
Bijvoorbeeld een moestuin op
het dak van een nieuw
woningcomplex.

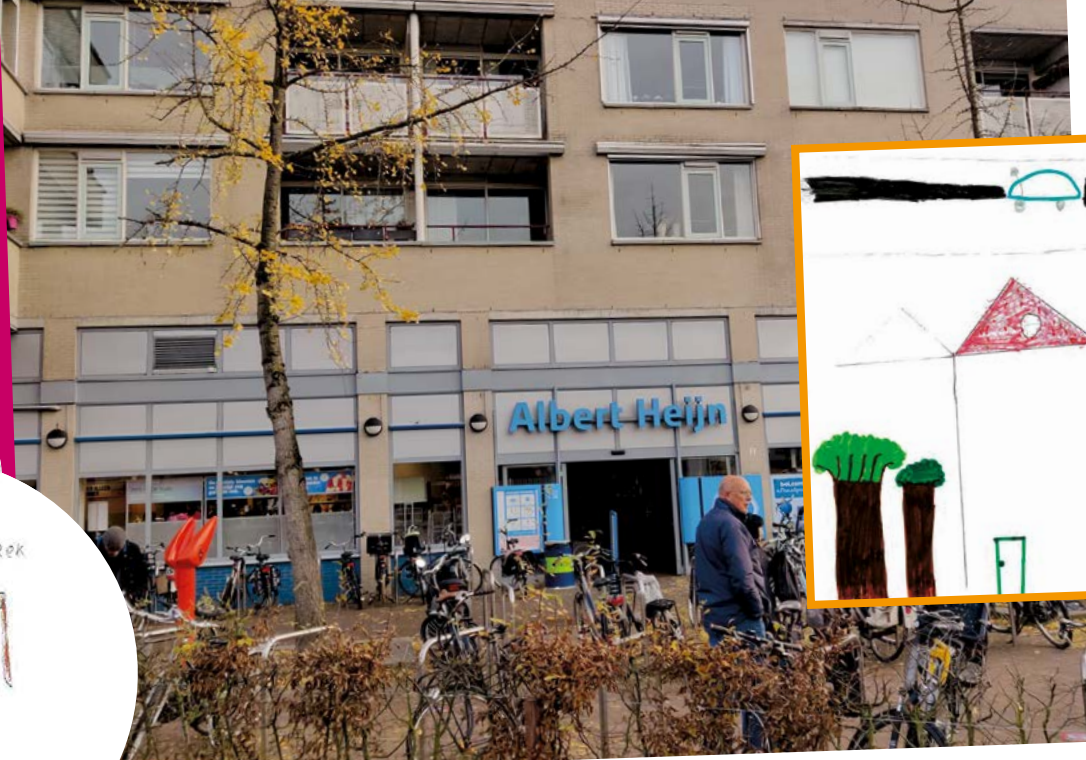

• WONEN IN ZEIST KAN VOOR IEDEREEN

Voor wie bouwen we woningen in Zeist? Inwoners vonden dit de 'hamvraag' om het gesprek mee te beginnen over hoe we in de toekomst wonen in Zeist. Dat Zeist een grote **aantrekkingskracht** heeft voor mensen om er te wonen, dat is wel duidelijk. Inwoners met wie gesproken is, geven aan dat ze het belangrijk vinden dat **iedereen** in Zeist moet kunnen wonen. Dat betekent investeren in **betaalbare woningen** op de markt brengen, voor zowel sociale huursector, ouderen als starters. Ook aan eenvoudige, drempelloze woningen is een grote behoefte. En er zou meer ruimte moeten komen voor een **grotere diversiteit** aan en **experimenten in woonvormen**, zoals initiatieven voor (en door) ouderen of jongeren, of juist in combinatie met elkaar. Dit kan wellicht zorgen voor meer **doorstroming** op de huizenmarkt,

doordat ouderen een eengezinswoning verlaten. Als er meer wijken ontstaan met een **gevarieerd aanbod**, geschikt voor iedere portemonnee, is de kans groter dat er **meer contact** is tussen inwoners.

Een aantal inwoners geeft aan dat er op dit moment **te weinig** woningen beschikbaar zijn voor mensen met een licht verstandelijke beperking of bijvoorbeeld met een vorm van autisme. Met een beetje hulp kan deze groep doorgaans gewoon in een woonwijk wonen. Probleem is dat er voor deze groep nu te weinig woningen beschikbaar zijn, en er niet voldoende locaties beschikbaar zijn waar deze woningen bijgebouwd kunnen worden. Deze woningen vragen namelijk wel om enige aanpassingen. Geopperd is dat het nieuw te ontwikkelen **Eikenstein** voor deze woon-

groepen een geschikte locatie zou zijn. Daarnaast is uit de gesprekken over het wonen in Zeist gebleken dat er nu een wooninitiatief is genaamd **'authentiek Zeist'**, speciaal voor (jong) volwassenen met **autisme**. Dit is een initiatief dat inmiddels bestaat uit 15 ouderparen met jongvolwassen kinderen met autisme, die hebben aangegeven op zichzelf te willen wonen. Een uitdaging hiervoor, en een dergelijk initiatief, is het vinden van een juiste locatie.

In dit verband vroeg een inwoner zich af wat er zou gebeuren als er gestopt wordt met het bouwen van eengezinswoningen, en er allerlei **'hofjes'** voor in de plaats komen? Deze inwoner geeft aan dat dan inwoners automatisch gestimuleerd worden om elkaar te **ontmoeten** door bijvoorbeeld een **gemeenschappelijke tuin**.

Om iedereen die dat graag wil een plek te kunnen geven in Zeist, nu en in de toekomst, zijn vele inwoners waarmee we gesproken hebben ook voorstander van **'compacteren wonen'**, zolang het maar wel in het groen is.

Want een **groene en natuurlijke omgeving** is dé kwaliteit van Zeist om te koesteren. Bouwen zou dan ook **in harmonie met de omgeving** moeten plaatsvinden; **'natuurinclusief'**.

Er wordt ook geopperd om ter bescherming van het groen iets vaker **de hoogte in** te bouwen, in plaats van in de breedte. De hoogte in betekent niet een tweede Vollenhove, maar kan ook hip en groen zijn. Vooral jongeren geven aan dat het een goed idee is om **'duurzaam te bouwen'**, dus creatief met stenen en natuur; zoals een moestuin op het dak van een nieuw woningcomplex. De wijk Kerckebosch laat zien hoe de combinatie van groen en (meer) woningen kan. Sowieso zouden oude en nieuwe woonbuurten voldoende groen moeten houden of krijgen.

Een ander duurzaam idee dat een aantal basisschoolleerlingen aandroeg, is het veranderen van **leegstaande panden** in woningen, zodat er gebruik wordt gemaakt van iets wat al bestaat in plaats van iets nieuws bouwen. Hetzelfde geldt voor leegstaande kantoorpanden. Dit laatste kan misschien ook 50/50 aldus basisschoolleerlingen: **in één pand zowel wonen als werken**.

Meer ruimte voor experimentele woonvormen waar jong en oud samenleven.

• WERKEN IN ZEIST

Naast het wonen in Zeist, biedt Zeist ook veel **werkgelegenheid**. Sommige inwoners opperden het idee om de grote kantoorcomplexen en bedrijven te huisvesten **aan de randen** van Zeist, want Zeist is volgens hen wel vooral om in te wonen. Primair zouden de **arbeidsmogelijkheden** voor de bevolking van Zeist verbeterd moeten worden, ook om **onnodige mobiliteit** tegen te gaan.

Ondernemers die we spraken geven aan dat Zeist ook voor hen een goede plek is. Zeist is de **voortuin van de regio** en ligt centraal in een zeer aantrekkelijke omgeving. Samen met **sterke kwaliteiten** van Zeist zelf, zoals de faciliteiten in het centrum, voldoende woningen, goede bereikbaarheid en infrastructuur, en kundig personeel, is het hier **goed ondernemen**. Dit zou wel vaker benadrukt en uitgedragen mogen worden. Wel vraagt een aantal ondernemers om **bedrijven te faciliteren** als zij met uitbreidingswensen komen.

Grote kantoorcomplexen
aan de randen van Zeist.

WERKEN

Geen nieuwbouw in ons groene buitengebied.

SAMEN LEVEN

GROEN

• GROEN IS HET HELEMAAL

Het groene karakter van Zeist wordt door veel inwoners als **dé grote kwaliteit** van Zeist gezien. Het is in feite een 'trade-mark' voor Zeist wat meer uitgedragen mag worden. Zowel jong als oud vindt het een belangrijke waarde die altijd gekoesterd moet worden, ondanks dat er ook veel mensen in Zeist willen wonen, of dat er duurzame energie opgewerkt moet worden. Juist **groene gebieden** in de dorpen, zoals parken, kunnen benut worden om elkaar te **ontmoeten**, om te **spelen**, te **sporten** en nog veel meer. Niet alleen in de gemeente Zeist, maar ook tussen onze buurgemeenten, zoals de Utrechtse Heuvelrug, moet het groen gekoesterd worden. Dus als het even kan **geen nieuwbouw** in ons groene 'buitengebied'. En als het even kan, **geen politieke doelstellingen** bereiken ten koste van onze natuur in Zeist.

Ook sommige middelbare scholieren zijn hier behoorlijk stellig in: Creëren van werkgelegenheid in Zeist of het bouwen van woningen is prima, zolang het groen maar **behouden** blijft. Want dat is het karakter! **Zonnepanelen** gebruiken voor het opwekken van energie heeft dan ook de voorkeur, boven het plaatsen van (1) windmolen.

Een andere kijk op natuur kwam naar voren tijdens het Toekomstdiner. We zouden 'natuurwaarden' in de **prijs van een product** moeten doorberekenen. En ook enkele inwoners spraken over het blijven ondersteunen van kennis- en educatiecentrum **de Boswerf**. Een belangrijk speel- en ontmoetingspunt in de natuur!

Een specifieke wens van inwoners woonachtig in Zeist-West, is om het aanwezige **wandelpad** aan de westrand van Brugakker te verlengen. Enkele jaren geleden is dit al eens besproken, maar tot uitvoering is het niet gekomen. Inwoners kijken er echter nog steeds naar uit. Een wandelpad draagt er aan bij om hoofd en lijf in **goede conditie** te houden, aldus de inwoners. Het idee is om dit pad door te trekken richting Couwenhoven, Wulperhorst, Slot Zeist en de Kromme Rijn.

Liever zonnepanelen dan windmolens.

Een gemeente die inwoners maximaal faciliteert om hun woning klimaatneutraal te maken, door onder andere aardwarmte en het plaatsen van zonnepanelen.

ENERGIE

GROEN

• OP WEG NAAR NIEUWE ENERGIE

Een gemeente die inwoners maximaal faciliteert om hun woning **klimaatneutraal** te maken door onder andere **aardwarmte** en het plaatsen van **zonnepanelen**, dit is één van de dromen van een inwoner. Of het beschikbaar stellen van veel meer **elektrische laadpalen** voor auto's. Dit stimuleert **elektrisch rijden**. Vooral is er een gedeelde wens van inwoners voor meer zonnepanelen in Zeist. Investeer hiervoor in de benodigde infrastructuur. Durf als gemeente te kiezen voor besparing, bewustwording en gedragsverandering en draag dat uit.

Er is ook opgemerkt in diverse gesprekken dat er meer aandacht moet komen voor **verduurzaming van woningen van niet koopkrachtige eigenaren**. Niet alle eigenaren kunnen de kosten voor verduurzaming van hun woning nu zelf opbrengen.

Basisschoolleerlingen vonden het een goed idee om op het schoolplein **speeltoestellen** neer te zetten (of in de klas) waarmee **energie opgewekt** kan worden.

Speeltoestellen die energie opwekken.

Gezien de urgente klimaatproblematiek zouden we op een zo kort mogelijk termijn een **energie-neutraal Zeist** moeten bereiken, maar uiterlijk in 2050. We zouden volgens inwoners moeten inzetten op een energieneutrale samenleving; waarbij (particuliere) **houtstook wordt ontmoedigd** en omwille van het milieu een **vuurwerkverbod** voor particulieren wordt ingesteld m.u.v. centraal vuurwerk georganiseerd door de gemeente.

• IN ZEIST IS HET SCHOON

Zowel leerlingen op de basisscholen als volwassenen zijn het erover eens: **een schoon Zeist**, zonder zwerfafval en zonder plastic. Dat is onder andere de droom voor de toekomst van Zeist. Basisschoolleerlingen bedachten bijvoorbeeld dat het goed zou zijn om de **inzameling van afval** (gewenst gedrag), te belonen.

Maak een kunstwerk van afval.

Een ander idee was om een **kunstwerk van afval** te maken. Of tot slot, als de techniek iets verder is dan nu, om met een enorme magneet die verstopt zit in de bodem al het afval op te zuigen.

Ook werd er door volwassenen een suggestie gedaan om als gemeente te streven naar een **'plastic- en zwerfafvalvrij 2030'**. Bijvoorbeeld door hergebruik en recycling te stimuleren door meer **'Repaircafés'** in de gemeente op te zetten.

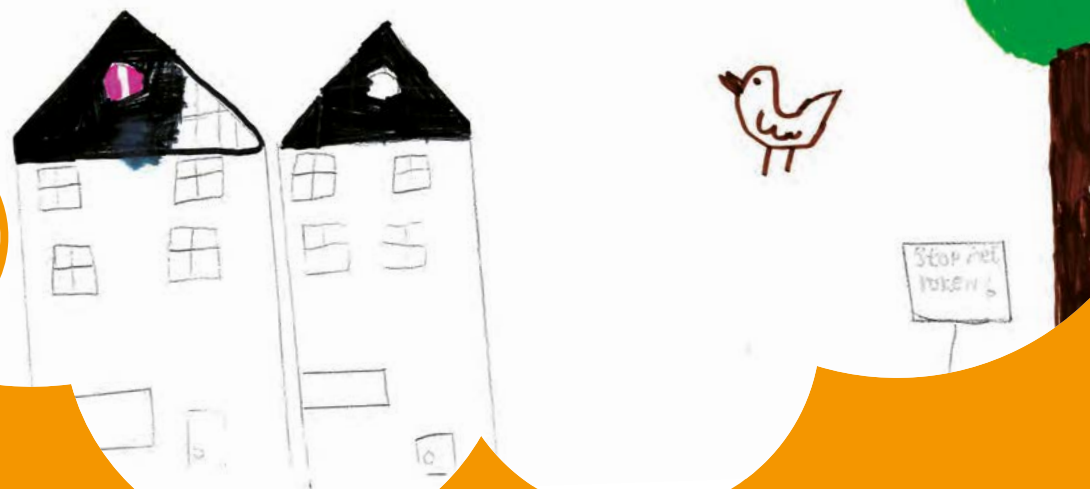

SAMEN LEVEN

GROEN

Een schoon Zeist, zonder zwerfafval en plastic.

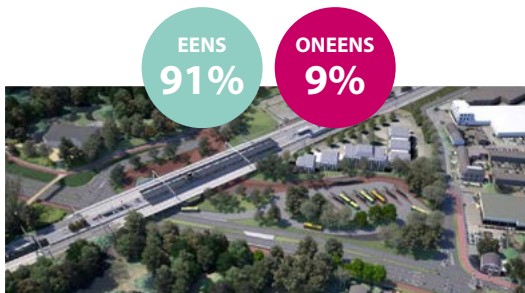
STELLINGEN

Om inwoners mee te nemen in mogelijke beslissingen waarvoor de gemeente(raad) kan komen te staan in de toekomst, zijn op de website van de Maaltijd van Zeist een aantal stellingen geplaatst waarop kon worden gestemd en gereageerd. De stellingen hebben betrekking op de 6 bouwstenen, en geven soms een stevige mening weer, en soms een lastige keuze tussen twee mogelijkheden. In totaal hebben 100 mensen hun stem uitgebracht.

Bijna alle stemmers vinden het een logische keuze om verdere **kantoorontwikkelingen** te laten plaatsvinden op plekken waar **openbaar vervoer** samenkomt, zoals het station Driebergen-Zeist (95%). Deze duurzame gedachte komt ook terug in de stelling dat er **meer ruimte** gegeven moet worden aan de **fiets en openbaar vervoer** dan aan de auto. Daar is ruim 80% het mee eens. Of het openbaar vervoer **gratis** moet worden, is daarentegen een grote verdeeldheid op. Voor en tegen was daarin ongeveer gelijk verdeeld (45%-55%).

Ook zijn er ongeveer evenveel voor- als tegenstanders voor het **laten staan van de auto**, als er meer **deelfietsen en -auto's** zouden zijn. Op basis van deze uitslag betekent dat toch zo'n 35 inwoners hiervan gebruik zouden maken. Of auto's op benzine en diesel het **centrum van Zeist nog wel in mogen** vanaf 2030, blijkt eveneens een lastige keuze. Een kleine meerderheid vindt dat dit wel moet kunnen (56%).

Nieuwe kantoren moeten gebouwd worden bij OV-knooppunten (zoals station Driebergen-Zeist).

Zeist moet in de toekomst vooral een plek zijn om te wonen in plaats van te werken.

Klein wonen is de toekomst.

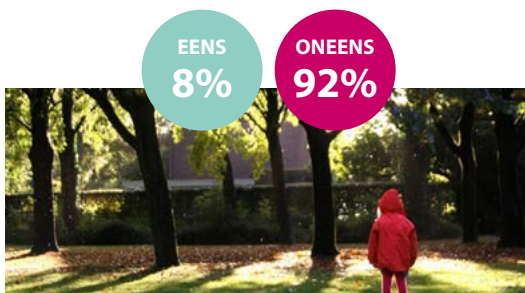
Openbaar vervoer moet gratis worden.

We moeten extra woningen bouwen voor jongeren en gezinnen.

In elk dorp en wijk hoort een chillplek voor jongeren en ouderen.

Het voorkomen en oplossen van eenzaamheid is een gemeentelijke verantwoordelijkheid, niet van mij.

Liever een openbaar sportterrein in de wijk dan een kunstgrasveld bij een sportclub.

STELLINGEN

De afweging tussen minder ruimte voor parkeren of voor groen blijkt een hele duidelijke. **Voldoende ruimte voor groen** is voor een ruime meerderheid belangrijker dan voor parkeren (83%). Of we om natuur en groen te behouden **de hoogte in moeten gaan met woningbouw**, is voor de helft van de stemmers wel een oplossing, en voor de andere helft niet.

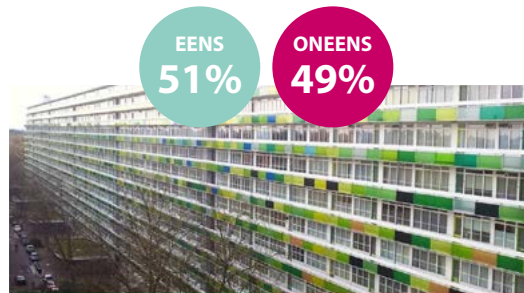
Wel is duidelijk dat **wonen in Zeist onbetaalbaar wordt zonder nieuwe woningen**. Ruim 60% is het met die stelling eens. Driekwart van de mensen die heeft gestemd vindt dat we extra woningen voor jongeren en gezinnen moeten bouwen. Daarentegen vindt maar een derde van de stemmers dat **klein wonen de toekomst is**. Ook op de stelling dat Zeist in de toekomst vooral **een plek moet zijn om te wonen in plaats van werken**, is de verdeeldheid redelijk groot. Bijna 60% is het hier niet mee eens.

Wel zou **iedere kern een eigen chillplek** moeten krijgen voor jongeren en ouderen, dat vindt ruim 70%. Nog iets duidelijker is de **voorkeur voor een openbaar sportterrein** boven een kunstgrasveld bij een sportclub. Ook met betrekking tot het **tegengaan van eenzaamheid** is men eensgezind. Dit is niet alleen een taak voor de gemeente maar ook van de samenleving.

De meeste stemmers (bijna 80%) verkiezen **minder vliegen** en **korter douchen** boven het plaatsen van een extra windmolen in Zeist.

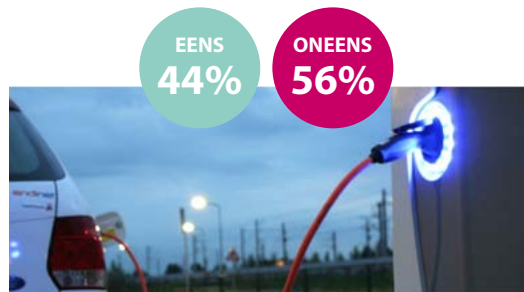
Liever een vuurwerkverbod en één show, dan vuurwerkvrrije zones.

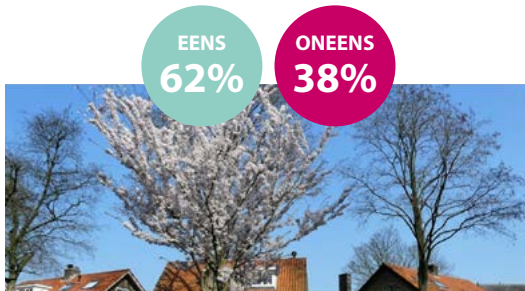
Om de natuur in Zeist te behouden, moet nieuwbouw de hoogte in.

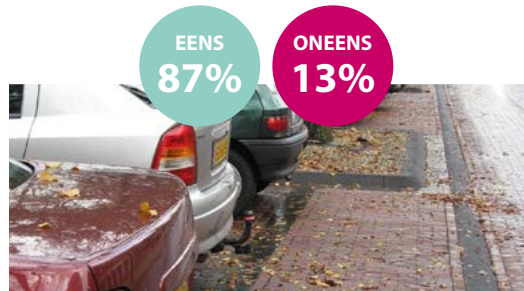
Liever een extra windmolen in Zeist dan niet meer vliegen en korter douchen.

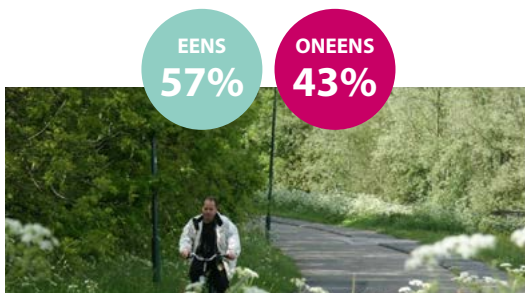
Auto's die rijden op benzine of diesel komen vanaf 2030 het centrum van Zeist niet meer in.

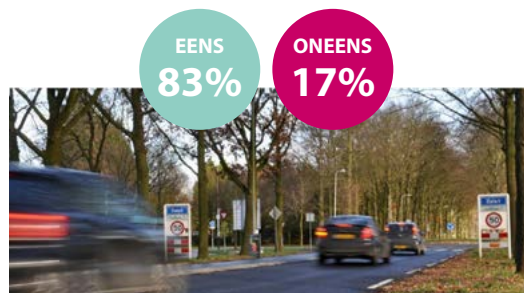
Zonder nieuwbouw wordt wonen in Zeist onbetaalbaar.

Liever minder parkeerruimte dan minder groen.

Als er meer (elektrische) deelfietsen en -auto's komen, laat ik mijn auto staan.

Liever meer ruimte voor de fiets en de bus dan voor de auto.

INSPIRATIE

Werken aan de weg is belangrijk. Fijn als dit niet op meerdere plekken tegelijk gebeurt.

Aandacht voor ethiek en filosofie bij jongeren.

MIJN DROOM VOOR DE TOEKOMST VAN *Zeist* IS...

We gaan straks met een metro naar Utrecht of Amersfoort.

Een energie-neutraal Zeist!

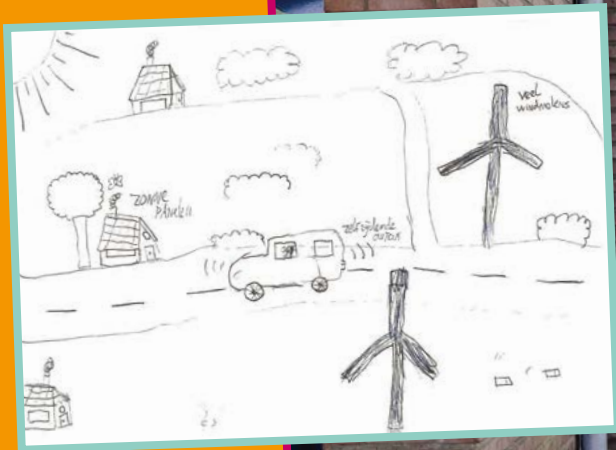
Meer verlichting in de avond, zodat het minder onveilig voelt op straat.

Dat mensen met hele verschillende situaties en achtergronden elkaar weten te vinden en inspireren.

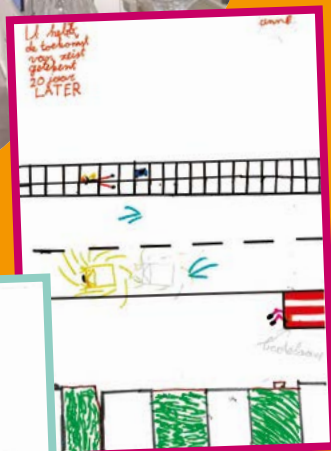
Verlichting met 'gevoel'; als het regent, springen ze sneller op groen!

• LUISTERPAAL

Tijdens deze Maaltijd is er een **nieuw middel** ingezet om met inwoners in gesprek te zijn over de Toekomst van Zeist: via de **'Luisterpaal'**. Een omgebouwde ANWB paal, die op vier plaatsen in de gemeente heeft gestaan, te weten in het winkelcentrum Kerckebosch en de Clomp, bij de Albert Heijn aan het Emmaplein en voor de Albert Heijn in Den Dolder. Van 8 uur 's ochtends tot 20.00 uur 's avonds kon er gebeld worden en gedroomd worden over de toekomst. In totaal is er maar liefst **1010 keer gebeld**. De Luisterpaal was vooral **populair onder kinderen en jongeren**. Besproken onderwerpen liepen uiteen van specifieke ideeën over de **inrichting van wijken**, zoals voetbalveldjes, zebrapaden en prullenbakken. Tot **toekomstdromen** over een autovrij centrum, teleporteren, vliegende auto's en onderwerpen als de verdeling tussen huur- en koopwoningen. In bijlage 1 is na te lezen wat er allemaal gezegd is.

Een veilig Zeist waar kinderen kunnen groeien en dromen.

INSPIRATIE

Eerlijk inkopen (fairtrade) is mijn droom voor Zeist, denk jij daar weleens over na?

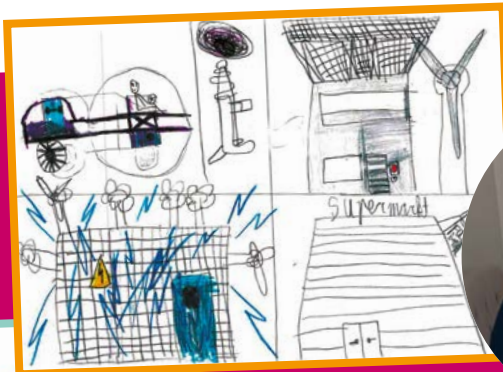
Communicatie kan nog beter; in de vorm van terugkoppeling en waar er gewerkt wordt aan de weg.

Dat het gezellig is in Zeist

Zeist als een huis én thuis.

In Zeist kun je je talent ontwikkelen, want er is ruimte voor ieders talent.

Zeist is het paradijs!

MIJN DROOM VOOR DE TOEKOMST VAN *Zeist* IS...

geen wachtlijsten in het onderwijs.

Meer activiteiten voor de jeugd.

INSPIRATIE

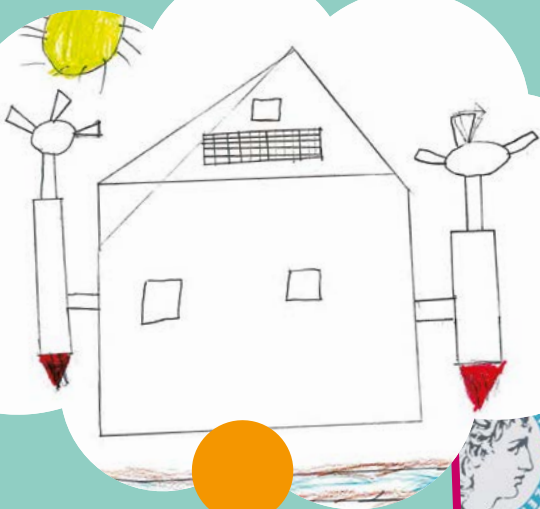
Het wapen van Zeist als leidend logo.

Meer focus op 'welzijn' in plaats van 'welvaart'.

MIJN DROOM VOOR DE TOEKOMST VAN *Zeist* IS...

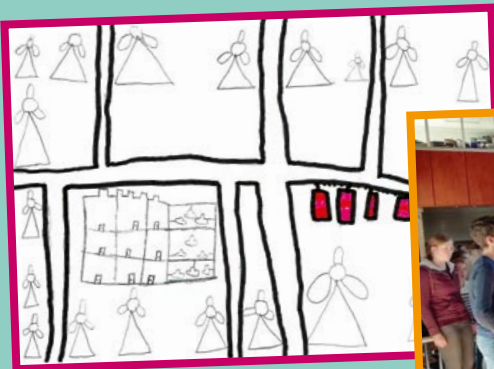
Heerlijk het bos in voor ontspanning.

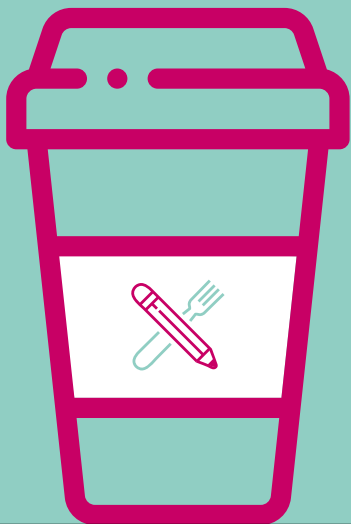

Kan de gemeente weilanden en agrarische bedrijven opkopen ten behoud van de natuur?

Verlichting op bewegingssensoren, is dat een idee?

Wat fijn dat jullie dit doen en we mogen meepraten over de Toekomst van Zeist!

BLIKOPENERS

Net als bij de eerste editie van de Maaltijd van Zeist, is ook deze tweede editie over onze schouder meegekeken door een groep inwoners op persoonlijke titel. In stijl met de metafoor van een Maaltijd, noemen wij hen de **'Blikopeners'**. Wat valt op aan hoe we het proces vanuit de gemeente organiseren, en in het bijzonder aan de communicatie uitingen? Hoe verliepen naar hun mening gesprekken met inwoners? Was het doel eigenlijk duidelijk?

De Blikopeners werden dit jaar vertegenwoordigd door de Zeistenaren **Lucienne Bongers, Jan Dankbaar, Brenda Emmen, Frederique Koning, David Tompot en Ingrid Wong**. Hun opmerkingen en aanbevelingen zijn in bijlage 2 van dit Toekomstboek toegevoegd. Hieronder alvast een korte weergave.

• WAT IS OPGEVALLEN?

- **Het doel van het project** suggereert alsof de gemeente één keer per jaar nadrukkelijk het contact met inwoners opzoekt. Dat is niet het geval. Tevens is het nodig om de goed bedoelde metafoor van een **'Maaltijd'** uit te leggen, en dit leidt makkelijk tot misverstanden.
- De gesprekken die gevoerd zijn waren over het algemeen goed, alleen **raadsleden en ambtenaren** waren lang **niet altijd herkenbaar**.

• ENKELE AANBEVELINGEN

- Knal! Zet volgend jaar het project neer als **een hoogtepunt in een constant jaarlijks proces**: er wordt het hele jaar door met inwoners gepraat, maar met dit project wordt er een extra inspanning geleverd.
- Zet meer in op de **persoonlijke uitnodiging** van inwoners, want mensen willen gevraagd worden.
- **Verander de naam**, want de metafoor 'Maaltijd' vraagt meer uitleg dan dat het oplevert.

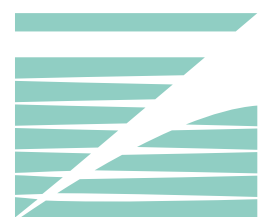

**BEDANKT! DAT JIJ
JOUW DROMEN HEBT
GEDEELD VOOR DE
TOEKOMST VAN *Zeist***

- **ZEIST**
- **HUIS TER HEIDE**
- **DEN DOLDER**
- **BOSCH EN DUIN**
- **AUSTERLITZ**

Gemeente **Zeist**